

Hur har tillsyn bedrivits under föregående vecka?

Länsstyrelserna rapporterar att tillsyn bedrivits i fortsatt stor omfattning vecka 10. Länsstyrelserna har bedrivit tillsyn genom information och rådgivning via telefon och mail, distanskontroller av verksamheter samt besök på plats. Länsstyrelsernas bedömning är att tillsyn bedrivs i en omfattning som ger god effekt, men eftersom uppdraget förändras efterhand är behovet på längre sikt svårbedömt. Samverkan med andra samhällsaktörer är fortsatt viktig. Bland annat Blekinge och Gotland har påbörjat ett förebyggande arbete med kommande säsonsverksamheter.

Vilken typ av anläggningar har kontaktats/ besökts och på vilka grunder?

I veckans nationella urval av tillsynsobjekt har noterats:

1. Verksamheter som bedriver fritidsaktiviteter som ökar under sportlov/påsklov.
2. Verksamheter som har ett stort genomflöde av besökare, exempelvis matbutiker, bensinmackar, butiker med paketutlämning och godisbutiker, framförallt i anslutning till skolor.
3. Verksamheter som förväntas få ett ökat antal besökare i och med varmare väder och påsk-ledighet, till exempel bygghandlare och handelsträdgårdar.
4. Verksamheter som drivs på ideell basis, ex. second hand-affärer
5. Verksamheter där personalen inte kan hålla avstånd till kunder ex. frisörer och körskolor.

Urvalet av tillsynsobjekt sker genom en bedömning av vilka områden, både geografiska och verksamhetsmässiga, som har störst risk för smittspridning och där tillsynen kan ge mest effekt. Västernorrland har valt verksamheter utifrån en modell där hänsyn tas till information från samverkan med regionens smittskydd, inkomna klagomål, erfarenheter från hittills utförd tillsyn i länet och inspel från tillsyn som utförts nationellt enligt den tillfälliga covid-19 lagen. Jönköping har genomfört telefontillsyn hos religiösa församlingar efter information om högt antal deltagare på framförallt begravningar och de fokuserar tillsynen till områden som det tidigare varit svårare att nå kommunikativt och där det finns tendenser till högre smittspridning samt lägre vilja till provtagning.

Vilka åtgärder har vidtagits?

Samtliga länsstyrelser rapporterar att de framförallt använder sig av rådgivning och information som åtgärd eftersom det bedömts som tillräckligt för att uppnå frivillig rättelse. Ett föreläggande vid vite har utfärdats i Jönköping mot en livsmedelsbutik efter upprepade uppmaningar om att beräkna och anslå maxantal. Som extra information kan nämnas att Krisledningsnämnden i Degerfors kommun, Örebro län, har beslutat om vistelseförbud kring Stora Valla fotbollsarena för åskådare under den tid som Pandemilagen gäller.

Generella iakttagelser och slutsatser

Länsstyrelserna bedömer att de flesta verksamhetsutövare gör så gott de kan, men brister förekommer framförallt i dokumentation av vidtagna åtgärder. Det kvarstår en bristande förståelse hos delar av allmänheten beträffande allas ansvar för att minska smittspridningen, ex. efterlevs inte uppmaningen att handla ensam. Flera verksamheter ser nu att personer som tillhör riskgrupper och vaccinerats, framförallt äldre, vågar sig ut i samhället i grupper. Dessa personer känner sig trygga på grund av vaccinet och är därmed mindre benägna att följa de regler som finns. Verksamhetsutövarna upplever svårigheter i att tillämpa och förstå föreskrifterna då de förändras ofta och de vet inte i vilken omfattning de förväntas tillse att människor ska handla ensamma. Det finns ett behov av tydligare information kring vilka specifika åtgärder de förväntas vidta. Länsstyrelserna i bland annat Kronoberg och Örebro har också identifierat att det finns en arbetsmiljö- och säkerhetsaspekt att ta hänsyn till då verksamhetsutövare upplever att det blivit en hotfull stämning när de tillrättaviser besökare/kunder.

Länsstyrelsernas tillsynshandläggare svarar på många frågor om exempelvis gränsdragningar mellan den tillfälliga covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen då många verksamheter omfattas av båda lagarna. Andra frågor handlar om hur samlingar/tillställningar ändå ska kunna genomföras utan att bryta mot gällande lagstiftning (allmänna sammankomster och hyra av lokaler för privata tillställningar). Länsstyrelserna bedömer därför att det behövs tydligare information om covid-19-relaterad lagstiftning och även på andra språk än svenska.